

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет

Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА В СИСТЕМІ ОСВІТИ ТА НАУКИ**

Ступінь магістра

Спеціальність 035 Філологія

035. 10 Прикладна лінгвістика

Освітня програма Прикладна лінгвістика

Миколаїв-2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Василькова Наталя Іванівна, доцент, кандидат педагогічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри загальної та прикладної лінгвістики _____ (Коч Н. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету іноземної філології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Мороз Т. О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Кузнецова О. А.)

Анотація

Викладання дисципліни «Ділова українська мова в системі освіти та науки» передбачає засвоєння специфіки функціонування усної та писемної форми ділового професійного мовлення. У процесі засвоєння курсу у студентів формується вільне володіння діловою українською мовою на лексичному та граматичному рівнях, виробляються навички оформлення сучасних ділових паперів та наукових текстів.

Ключові слова: ділове мовлення, професійне спілкування, жанрові різновиди документів.

Course Annotation

The course “Business Ukrainian in the System of Education and Science” is aimed at mastering by the students the specifics of functioning of business professional language in oral and written forms. In the process of learning, the students develop fluency in the business Ukrainian language at the lexical and grammatical levels, as well as develop their skills in writing modern business papers and scientific texts.

Key words: business speech, professional communication, genre types of documents.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Ділова українська мова в системі освіти та науки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів напряму 035.10 Філологія (Прикладна лінгвістика).

Обсяг програми 3 кредитів, 90 годин.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: ділове українське мовлення, сфера його функціонування, сучасні ділові папери, підвищення культури усного та писемного професійного мовлення майбутніх спеціалістів, підвищення загальної мовної грамотності студентів.

Міждисциплінарні зв'язки: стилістика української мови, культура мовлення, документознавство, філософія, психолінгвістика, етика та естетика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: ознайомити студентів із основами культури мовлення; виявити специфіку функціонування усної та писемної форми ділового професійного мовлення; навчити вільно володіти лексичним багатством української мови, зокрема термінологічним потенціалом обраного фаху; виробити навички оформлення сучасних ділових паперів; засвоїти правила перекладу текстів ділового професійного спрямування.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: оволодіння культурою усного та писемного ділового мовлення, навичками професійної мовленнєвої діяльності, опанування ділової української мови на граматичному рівні; дотримання правил професійного мовленнєвого етикету; вироблення вміння укладати різні види документів, працювати із допоміжною словниково-довідниковою літературою, перекладати тексти офіційно-ділового стилю, редагувати власне й чуже ділове мовлення, брати участь у дискусії, диспуті, бесіді, готовувати публічний виступ.

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Оцінює власну навчальну та науково-професійну діяльність, будує і втілює ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2. Демонструє належний рівень володіння державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного та наукового спілкування; презентує результати своїх досліджень державною мовою.

ПРН-5 Оцінює й критично аналізує соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонує шляхи їхнього вирішення, аргументуючи власну точку зору.

ПРН-7 Застосовує знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-13 Здійснює мовне редагування текстів різних стилів та жанрів. Володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (на базі достатнього обсягу лінгвістичних знань).

ПРН-17 Володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (на базі достатнього обсягу лінгвістичних знань).

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

II. Фахові:

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 12. Володіння сучасною термінологією, уміннями та навичками здійснювати лінгвістичний аналіз художнього тексту.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи ділової української мови. Українська мова – національна мова українського народу. Норми сучасної української літературної мови. Комунікативні ознаки мовлення. Мовленнєвий етикет. Діловий етикет.

Тема 2. Професійна комунікація. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види усного спілкування (спілкування в колективі, службова бесіда, прийом відвідувачів, ділові засідання, службова телефонна розмова).

Типи і форми професійного спілкування. Публічне мовлення. Невербальні компоненти спілкування.

Тема 3. Усне професійне мовлення. Міжперсональне спілкування. Службова бесіда. Службова телефонна розмова.

Тема 4. Писемна форма ділового українського мовлення. Поняття про документ. Основні ознаки документа. Жанрові різновиди документів. Поняття про реквізити та формуляр документа. Основні правила оформлення реквізитів документів. Загальні вимоги до тексту документа. Вимоги до укладання документа. Автобіографія. Резюме. Характеристика. Довідка.

Тема 5. Особливості лексики офіційно-ділового мовлення. Поняття вмотивованості вибору слова у діловому мовленні. Книжні слова. Урочиста лексика. Емоційна лексика. Синоніми. Пароніми. Слова іншомовного походження. Основні правила їх використання. Канцеляризми. Мовні штампи. Фразеологізми. Шляхи виникнення. Неологізми. Скорочення слів та словосполучень. Види скорочень. Заява. Види заяв. Доповідна та пояснювальна записки.

Тема 6. Базові вимоги до укладання документа. Вибір слова в документі. Скорочення слів і словосполучень. Технічні правила переносу.

Тема 7. Вибір граматичних форм в офіційно-діловому мовленні. Використання граматичних форм у діловому мовленні: іменників, притметників та займенників; числівників; дієслів. Особливості синтаксису ділового українського мовлення. Звіт, види звітів. Лист (службовий та приватний). Адресування. Доручення. Оформлення цифрових даних у дорученнях. Протокол, витяг із протоколу.

3. Рекомендована література **Базова**

1. Бабич Н. Д. Ділова українська мова : посібник для студ. вузів. Чернівці : Рута, 1996. 276 с.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення : навч. посіб. для ун-тів. Львів : Світ, 1990. 232 с.
3. Барановська Л. В. Навчання студентів професійного спілкування. Біла церква : Білоцерківський держ. ун-т, 2002. 255 с.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : ВЦ “Академія”, 2004. 344 с.
5. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. К. : Рідна мова, 1998. 476 с.
6. Бондарчук Л.І. Культура ділового мовлення. Житомир : Полісся, 2005. 232 с.
7. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навчальний посібник. К. : АртЕк, 1998. 192 с.

8. Волкотруб Г. Й., Венецковський А. М. Українська ділова мова. К. : МАУП, 2003. 156 с.
9. Гарбар І. В. Практичний посібник з української ділової . Миколаїв : УДМТУ, 1997. 44 с.
10. Глущик С. В. Сучасні ділові папери : навч. посіб. для вищ. серед. учб. закладів К. : А.С.К., 2003. 400 с.
11. Головач А. С. Зразки оформлення документів: Для підприємств та громадян Донецьк : СТАЛКЕР, 1997. 320 с.
12. Горбачук В. Г., Горбачук Д. В. Ділова документація українською мовою Слов'янськ, 1986. 56 с.
13. Діденко А. Н. Сучасне діловодство: навч. посібник. К. : Либідь, 2000. 384 с.
14. Ділова українська мова : навч. посіб. для студентів всіх спеціальностей ступеневої підготовки з вищою технічною освітою. Вінниця, 1997. 128 с.
15. Ділова українська мова: навч. посіб. за ред. О. Д. Горбула. К. : Знання, 2000. 226 с.
16. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей : навч. посіб для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. К. : АКАДЕМІЯ, 1988. 192 с.
17. Єрмоленко С. Я. Культура української мови : Мова. Людина. Суспільство К. : Наук. думка, 1977. С. 103 –110.
18. Загнітко А. П. Сучасне ділове українське мовлення : навч. посіб. Донецьк : ДІТБ, 2001. 232 с.
19. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ “Бао”, 2004. 480 с.
20. Зарицька І. М. Українське ділове мовлення : практикум. за ред. проф. А. П. Загнітка. Донецьк : Центр підготовки абітурієнтів, 2002. 112 с.
21. Зразки оформлення документів: Для підприємств та громадян. Донецьк : Сталкер, 1997. 320 с.
22. Зубков М. Г. Мова ділових паперів : комплексний довідник. Х. : Фоліо; Майдан, 2004. 288 с.
23. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. 7-ме вид., виправлене. Донецьк : СПД ФО Сердюк В. І., 2005. 448 с.
24. Кацавець Р. Ділова мова: сучасний вимір. Підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2008. 196 с.
25. Коваль А. П. Ділове спілкування: навчальний посібник. К. : Вища школа, 1992. 175 с.
26. Коваль А. П. Культура ділового мовлення. Письмове і усне ділове спілкування. К. : Вища школа, 1982. 287 с.
27. Корж А. В. Ділова українська мова для юристів: Лекції та комплексні завдання: Навч. посібник. К. : Ін-т держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2002. 176 с.
28. Кочан І. М. Культура рідної мови : зб. вправ і завдань : навч. посіб. для вузів. Л. : Світ, 1996. 232 с.

29. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навч. посіб. з етикету для студентів. Суми : ВТД “Університетська книга”, 2003. 222 с.
30. Культура писемного ділового мовлення: Методичні поради. Уклад. М. Пентилюк, О. Іващенко, І. Гайдаєнко. Херсон : ХДУ, 1988. 32 с.
31. Культура спілкування : навч.-метод. посіб. Ф. С. Арват, Є. І. Коваленко, С. В. Кириленко, П. М. Щербань. К., 1997. 328 с.
32. Любивець Л. П. Ділові папери. К. : Рад. школа, 1981. 81 с.
33. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. К. : Каравела, 2006. 352 с.
34. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. К. : Каравела, 2005. 311 с.
35. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. К. : Академія, 2007. 360 с.
36. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 592 с., 43 табл.
37. Молдованов М. І., Сидорова Т.М. Сучасний діловий документ. Зразки найважливіших документів українською мовою. К. : Техніка, 1992. 400 с.
38. Паламар Л. М., Кацевець Г. М. Мова ділових паперів : практичний посібник. К. : Либідь, 1995. 208 с.
39. Пентилюк М.І. Критерії ділового мовлення студентів// Північний архів: зб. наук. пр. Херсон : СДПУ, 1998. С.164-167.
40. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібник. К. : Либідь, 2001. 240 с.
41. Потелло Н. Я. Українська мова і ділове мовлення : підручник. К. : МАУП, 1999. 248 с.
42. Потелло Н. Я. Українське ділове мовлення і спілкування : навч. посіб. К. : МАУП, 2003. 440 с.
43. Рускуліс Л.В. Ділове мовлення: технологія навчання // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Херсон, 2005. Випуск XXXVIII. С. 295-299.
44. Сагач Г. М. Мистецтво ділового спілкування. К. : Знання, 1991. 19 с.
45. Семеног О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. К. : ВЦ „Академія”, 2010. 216 с.
46. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 391 с.

Допоміжна

1. Абрамович С. Д., Чікарьова М. Ю. Мовленнєва комунікація : Підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : Посіб. за заг. ред. Сербенської Олександри Антонівни. Львів : Світ, 1994. 152 с.
3. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо К. : Либідь, 1997. –336 с.
4. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови Львів : Світ, 2003. 432 с.

5. Бадер В. Дидактичний матеріал із розвитку ділового мовлення школярів // Українська мова і література в школі. 1993. № 4. С. 26-30.
6. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода) М.: Междунар. отношения, 1975. 239 с.
7. Бахтин М. М. Проблемы речевых жанров // Этика словесного творчества. М. : Искусство, 1986. 445 с.
8. Білодід І. К. Курс історії української літературної мови. Українська літературна мова II половина XVII- XVIII ст. К. : Рад. школа, 1957. 88 с.
9. Біляєв Олександр. Культура мовлення учителя-словесника // Дивослово. 1995. № 1. С. 37-44.
10. Великий зведеній орфографічний словник сучасної української лексики. уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К., Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2003. 896 с.
11. Великий тлумачний словник сучасної української мови. уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. 1728 с.
12. Власов Л. Б., Семантовская В. К. Деловое общение Л. : Лениздат, 1980. 79 с.
13. Волкотруб Г. Й. Стилістика ділової мови К. : МАУП, 2002. 207 с.
14. Ганич І. Д. Словник лінгвістичних термінів. К. : Вища школа, 1985. 360 с.
15. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник. К. : Либідь, 1995. 192 с.
16. Головин Б. Н. Основы культуры речи : учеб. пособие. М. : Высш. школа, 1980. 335 с.
17. Давидова Л. П., Явір В. В. Займенник ВИ у ввічливо-пошанному значенні при звертанні до однієї особи // Українська мова і література в школі. 1978. № 3. С. 59-64.
18. Дудик П. С. Стилістика української мови : навч. посіб. К. : Академія, 2005. 368 с.
19. Єрмоленко С. Я. Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. за ред. С Я Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 222 с.
20. Жовтобрюх М. А. Курс сучасної української літературної мови. К. : Вища школа, 1972. 402 с.
21. Жовтобрюх М. А. Основні принципи української літературної вимови// Українська мова і література в школі. 1976. № 6. С. 17–25
22. Зарецкая Е. Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. М. : Дело, 2002. 480 с.
23. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підруч. для студ. вищ. навч. закладів. К. : Політтехніка, 2004. 128 с.
24. Калашник В. С. Українсько-російський словник наголосів. Харків : Каравела, 1997. 112 с.
25. Карнеги Д. Как завоевать друзей и оказывать влияние на людей. К. : Наукова думка, 1990. 224 с.
26. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення: навч. посібник. К. : Ліра К, 2007. 240 с.
27. Коваль А. П. Що таке діловий стиль? Який він? // Урядовий кур'єр. 1993.

№ 59. 24 квітня.

28. Колотілова Н. А. Риторика: навч. посібник К. : Центр навчальної літератури, 2007. 232 с.
29. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу К. : Юніверс, 2002. 279 с.
30. Кордун П. П. Збірник вправ із стилістики К. : Рад. школа, 1987. 181 с.
31. Корж А. В. Документознавство. Зразки документів праводілової сфери: Навчальний посібник К. : КНТ, 2007. 372 с.
32. Корніяка О. М. Мистецтво гречності: Чи вміємо ми себе поводити? К. : Либідь, 1995. 96 с.
33. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
34. Кочан І. М., Токарська А. С. Культура рідної мови: Збірник вправ і завдань. Львів : Світ, 1996. 232 с.
35. Кравець Л. В. Стилістика української мови: Практикум : навч. посіб. К. : Вища школа, 2004. 199 с.
36. Красножан Ж.В. Із спостережень над омонімією в термінології // Українське мовознавство. 1985. № 15. С.3-10.
37. Кузнецова Т. В. Документы и делопроизводство: Справочное пособие. М. : Экономика, 1991. С. 3-20.
38. Культура української мови : довідник авт. кол. : С. Я. Єрмоленко (керівник), Н. Я. Дзюбишина-Мельник та ін.; за ред. В. М. Русанівського. К. : Либідь, 1990. 307 с.
39. Культура української мови : довідник. за ред. В. М. Русанівського. К.: Либідь, 1990. 304 с.
40. Культура фахового мовлення : навч. посіб. за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – XXI, 2005. 572 с.
41. Куньч З. Й. Універсальний словник української мови. Тернопіль : Навчальна книга Богдан 848 с.
42. Лазарев М. О. Про становлення культури професійно-творчого спілкування майбутнього вчителя // Вища педагогічна освіта : наук.-метод. зб. К., 1994. С.29-34.
43. Ленець К. В. Штампи і синоніми / Питання мовної культури. Випуск 2. К. : Наукова думка, 1988. С. 78-89.
44. Лингвистический энциклопедический словарь гл. ред. В. Н. Ярцева. М. : Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.
45. Лінгвістичні основи усного ділового мовлення студентів-словесників. Лілія Рускуліс // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки. Луганськ, 2003. №12. С. 82-86.
46. Лозова Н. Є. Дзвона чи дзвону? Або -а, (-я) чи -у (-ю) в родовому відмінку : Словник-довідник К. : Наук. думка, 2007. 168 с.
47. Максименко В. Ф. Сучасна ділова українська мова Харків : ТОР-СІНГ ПЛЮС, 2006. 448 с.
48. Максимовский М. Этикет делового человека. М. : Дидакт, 1994. 124 с.
49. Мацько Л. І. Українська мова у вищій школі України // Дивослово. 1996.

№11. С.24 26.

50. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. К. : Вища шк., 2006. 311 с.
51. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови К. : Вища школа, 2003.
52. Мацько О. Формули ввічливості в дипломатичному листуванні // Дивослово, 2000. № 2. С. 14-17.
53. Мацько Л. І. Стилістика української мови : підручник за ред. Л. І. Мацько. К. : Вища школа, 2003. 462 с.
54. Мельничайко В. Я. Мовна культура – один з показників професіоналізму вчителя // Учитель національної школи : тези доп. наук.-практ. конф. Тернопіль. 1991. Част. 2. С.122-126.
55. Мещеряков В. Н. Средства обучения риторике Педагогическое речеведение : словарь-справочник под ред. Т. А. Ладыженской, А. К. Михальской; сост. А. А. Князьков. [2-е изд., испр. и доп.]. М. : Флинта, Наука, 1998. 231 с.
56. Миронюк О. М. Історія граматичних засобів вираження ввічливості в українській мові // Мовознавство. 1993. № 2. С. 55-63.
57. Михайлук В. Аспекти формування ділового мовлення // Дивослово, 2001. № 3. С. 41-44.
58. Михайлук В. Переклад у формуванні культури ділового мовлення // Дивослово, 1999. № 5. С. 26-29.
59. Михневич А. Е. Ораторское искусство лектора М. : Знание, 1984. 192 с.
60. Мова і час. Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. За ред. В. М. Русанівського. К.: Наукова думка, 1997. 237 с.
61. Мосенкіс Ю. Милозвучність нашої мови гідна не лише захоплення, а й вивчення // Урок української. 2004. № 3. С. 43-44.
62. Муромцева О. Г. Культура мови вчителя : курс лекцій для студ. вищ. пед. закл. освіти Х. : Гриф, 1998. 206 с.
63. Мучник Б. С. Культура письменной речи: Формирование стилистического мышления [2-е изд.]. М., 1996. 175 с.
64. Найрулін А., Шарпило Б. Епістолярій – один із резервів гуманітаризації // Дивослово. 1996. № 11. С. 22-23.
65. Новітній російсько-український словник. 150 000 слів. уклад. Коврига Л. П.; за ред. доктора філологічних наук, проф. Степаненка М. І. Харків : Белкар-книга, 2006. 1072 с.
66. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : ЦНЛ, 2006. 312 с.
67. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. пос. К. : Центр учебової літератури, 2008. 592 с.
68. Панько Т. І. Українське термінознавство: підруч. для гуманіт. спец. вищ. навч. закладів Л. : Світ, 1994 216 с.
69. Панько Т. Індивідуальне і соціальне у виробленні українського інтелігентного мовлення // Українська мова і література в школі 1992.

- № 1.С.3-9.
70. Пентилюк М. І., Іващенко О. В. Українська мова : підручник-комплект. К. : Ленвіт, 2001. 352 с.
 71. Пентилюк М. І. Виховуємо чуття мови (дещо про засоби милозвучності) // Українська мова і література в школі. 2004. № 2. С. 5-8.
 72. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика : пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю К. : Вежа, 1994. 240 с.
 73. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль К. : Наук. думка, 1976. 288 с.
 74. Пілецький В. Мовна специфіка українського терміна // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. 2005. № 538: Проблеми української термінології. С. 25–32 // Точка доступу : http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk538/TK_wisnyk538_pilec%27kyj.htm.
 75. Погиба Л. Г., Грибіниченко Т. О., М. П. Баган. Складання ділових паперів : практикум К. : Либідь, 2002. 238 с.
 76. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : К. : Либідь, 1992. 248 с.
 77. Пономарів О. Д. Офіційно-діловий стиль як показник повнокровного функціонування // Українське слово. 1994. 15 грудня. С. 14.
 78. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації К. : Ваклер, 2001. 656 с.
 79. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування Львів : СПОЛОМ, 2001204 с.
 80. Різун В. Літературне редагування: Підручник К. : Либідь, 1996. 240 с.
 81. Розов В. Українські грамоти XV століття К. : Вища школа, 1981. 116 с.
 82. Російсько-український словник наукової термінології : Біологія. Хімія. Медицина авт.: С. П. Вассер, І. О. Дудка, В. І. Єрмоленко, М. Д. Зерова та ін.– К. : Наук. думка, 1996. 660 с.
 83. Російсько-український словник. Термінологічна лексика уклад. Шило Н. К. : “Просвіта”. 211 с.
 84. Рускуліс Л. В. Лінгвістичні основи вивчення офіційно-ділового стилю у 5-7 класах // Збірник наукових праць. Херсон, 1999. С. 121-126.
 85. Рускуліс Л.В. Роль невербальної комунікації в процесі опрацювання ділового мовлення студентами-філологами // Збірник наукових праць. Херсон, 2002. С. 241-243.
 86. Рускуліс Л.В.Роль міжпредметних зв'язків у навчанні ділового мовлення на філологічних факультетах ВЗО // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки. – Миколаїв, 2007. Випуск 19. С. 305-311.
 87. Рюклє Х. Ваше тайное оружие в общении: мимика, жест, движение М. : Инфра, 1996. 227 с.
 88. Сагач Г. М. Золотослів : навч. посіб. для сер. і вищ. навч. закладів– К. : Райдуга, 1993. 378 с.
 89. Світлична Е. І., Берестова А. А., Прийомко А. Е., Броникова О. Ю. Українське ділове мовлення: Підручник Х. : Майдан, 2000. 320 с.

90. Сербенська О. А. Із бесід про усне мовлення // Урок української. 2001. № 9. С. 19–23.
91. Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. К. : Центр учебової літератури, 2004. 216 с.
92. Сербенська О. А. Складні випадки наголошування слів // Урок української. 2004. № 7. С. 24–26.
93. Сергеев В. Н. Профессионализмы как объект лексикографии // Современная лексикография. Л., 1981. С. 115 –183.
94. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів : Монографія Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2006. 328 с.
95. Синиця І. О. Педагогічний такт та майстерність учителя [передм. О Губка]. К. : Рад. шк., 1981. 319 с.
96. Скубюк М.В. Завдання сучасних електронних словників / Скубюк М.В. // Точка доступу : ntkonf.org/skubyuk-mv-zavdannya-suchasnih-elektronnih-slovnikiv/.
97. Сліпушк О. Українська мова й етапи кар'єри ділової людиниК.: Криниця, 1999. 200 с.
98. Словник паронімів української мови уклад. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. К. : Наукова думка. 98 с.
99. Словник синонімів української мови: В. 2 т. Уклад. Бурячок А. А., Гнатюк Г. М., Голова С. І. та ін. К. : Наукова думка. Т.1. 1040 с.; Т.2. 960 с.
100. Словник труднощів української мови за ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Рад. шк., 1989. 336 с.
101. Словник української мови: В 11-ти т. К. : Наук. думка, 1970-1980.
102. Словник фразеологізмів української мови уклад. Білоноженко В. М. та ін. К. : Наукова думка. 1004 с.
103. Словник-довідник з культури української мови Гринчишин Дмитро Григорович, Капелюшний Анатолій Олексійович, Сербенська Олександра Антонівна, Терлак Зеновій Михайлович. К. : Знання. 367 с.
104. Спанатій Л. С., Стасів Л. В. Ділова українська мова. Навч. посібник для студентів спеціальностей “Історія”, “Етнологія” Миколаїв : Тетра, 2001. 164 с.
105. Стасів Л.В.Дидактичне забезпечення вчителя-словесника до роботи над формуванням ділового мовлення учнів 5-9 класів: метод. посіб. для студентів та вчителів української мови Миколаїв: Миколаївський державний університет, 2003. 52 с.
106. Стахів Марія. Український комунікативний етикет: Навч.-метод. посіб. К. : Знання, 2008. 245 с.
107. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2000. 88 с.
108. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тис. слів і словосполучень уклад. Скопненко О. І., Цимбалюк Т. В. К. : Довіра.

789 с.

109. Сучасні ділові папери : навчальний посібник для вищих та середніх спеціальних закладів С. В. Глущик, О. В. Дияк, С. В. Шевчук. К. : А.С.К., 1998. 174 с.
110. Тараненко О. О., Брицин В. М. Російсько-український словник для ділових людей К. : Укр. письменник, 1992. 295 с.
111. Токарська А. С., Кочан І. М. Культура фахового мовлення правника: навч. посібник Львів : Світ, 2003. 312 с.
112. Томан І. Мистецтво говорити К. : Політвидав України, 1989. 293 с.
113. Трегубова Г. Формування професійного мовлення студентів / Дивослово. 2002. № 2. С. 39-40.
114. Українська мова: Енциклопедія [рекол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. [2-е вид., випр. і доп.]. К. : Укр. ецинцикл., 2000. 824 с.
115. Український орфографічний словник : Орфографічний словник української мови: Близько 143 000 тис. слів Уклад. Пещак Марія Михайлівна та ін. К. : Довіра. –1006 с.
116. Український правопис // НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. стереотип. вид. К. : Наук. думка, 2005. 240 с.
117. Українсько-російський словник наголосів уклад. Калачник В. С., Савченко Л. Г. Харків : “Каравела”. 112 с.
118. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів уклад.: С. П.Бібік, І. Л.Михно, Л. О.Пустовіт, Г. М.Сюта. К. : Довіра, 1997. 399 с.
119. Формановская Н. И. Речевой этикет и культура общения М. : Высш. школа, 1989. 159 с.
120. Холопова Т. И., Лебедева М. М. Протокол и этикет для деловых людей М. : Анкил, 1994. 368 с.
121. Чак Є. Складні випадки правопису і слововживання К. : А.С.К., 1998. 272 с.
122. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови К. : Радянська школа, 1962. 495 с.
123. Чикаліна І. О., Зарицька І. М. Українське ділове мовлення Донецьк : Центр підготовки абітурієнтів, 1997. 112 с.
124. Чорненький Я. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням). Ділова українська мова: Теорія. Практика. Самостійна робота : навч. посіб. для К. : Центр навч. л-ри, 2004. 304 с.
125. Шевченко Л. Ю. Сучасна українська мова : довідник за ред. О. Д. Пономарєва. К. : Либідь, 1993. 221 с.
126. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підручник К. : Арій, 2006. 448 с.
127. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навч. посібник К. : Вища школа, 2000. 271 с.
128. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового

- мовлення : навч. посібник К. : Атака, 2007. 160 с.
129. Шевчук С., Доценко О. Тести до курсу “Ділове українське мовлення” // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2002. № 2. С. 120-131.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

Засоби діагностики успішності навчання: співбесіда, усне і письмове опитування, аналіз розроблених студентом навчальних матеріалів, оформлення ділових паперів, науковий колоквіум, написання реферату, наукової статті, контрольна робота.